

KRONIKA**Dr. Mitku Panovu v spomin**

Skopje, junij 2000

Zapoznela vest, da je junija leta 2000 v svojem 73 letu umrl profesor dr. Mitko Panov, častni član Zveze geografskih društev Slovenije, je prizadela tudi slovenske geografi, ki so ga poznali, z njim sodelovali in prijateljevali. Bil je svojski kot človek in kot strokovnjak, nesporno zaslužen za upoštevan položaj makedonske geografije v širši geografski in doma tudi v negeografski javnosti. Predvsem je bil človek širokega značaja, odprt novostim v stroki, v svojem okolju in tudi v družbi, kar ga je postavilo za nesporno makedonsko geografsko avtoriteto kar za dolgih trideset let. Odprl je vrata novim geografskim tokovom in smerem, kar je omogočalo stik makedonske družbene geografije s hitro se razvijajočo stroko v svetu, v resnici pa tudi s slovensko, še posebej socialno geografijo.

Dr. Panov je kot izredno dinamičen strokovnjak svoje številne priložnosti dodobra izkoristil in ob tradicionalni naslonitvi makedonske geografije na »vzhodnoevropske« geografske sredine že v šestdesetih letih začutil potrebo po socialnogeografskih metodoloških pristopih pri preučevanju silovitih sprememb socialne, ekonomske in funkcijske zgradbe Makedonije in njenih posameznih delov, z drastičnim praznjenjem in deagrarizacijo ter poselitvenimi spremembami na eni in na drugi strani s koncentracijo v urbanih naseljih, v katerih je živel višji delež prebivalstva kot v drugih jugoslovanskih republikah. Iz tega se je rodilo tesno, iskreno in strokovno nadvse koristno sodelovanje s slovensko socialno geografsko šolo Vladimirja Klemenčiča in prek nje tudi z münchenško socialno geografsko šolo Karla Rupperta. Na ta način je bil Panov tudi reden gost-predavatelj našim študentom, objavjal je v slovenskih geografskih glasilih, bil pa je tudi eden najbolj aktivnih udeležencev geografskih simpozijev v Sloveniji in med drugim tudi na dolgoletnih poljsko-slovenskih geografskih seminarjih. Bil je zaslužen, da so v Makedoniji dobro poznali Slovenijo in slovensko geografijo in da so tudi slovenski profesorji pogosto predavali v Skopju. Njegovim stalnim vabilom za sodelovanje v Geografskih razgledih in v Geografskem vidiku smo se slovenski geografi žal premalo odzivali, zato smo bili eni in drugi bolj prisotni v zbornikih raznih strokovnih sestankov. Dr. Panov je kot odličen organizator organiziral nekaj skupnih terenskih preučevanj, od katerih je bilo nedvomno najbolj odmevno preučevanje Ohridske kotline sodelavcev oddelkov za geografijo Filozofske fakultete iz Ljubljane in PMF iz Skopja ter Instituta za gospodarsko in socialno geografijo Univerze iz Münchna, rezultati katerega so bili leta 1980 tiskani v Münchenner Studien zur Sozial und Wirtschaftsgeographie 20.

Po zaslugi dr. Panova sta si bili slovenska in makedonska geografija zelo blizu, številni so bili medsebojni obiski in ekskurzije, pa tudi po študijskem procesu in po literaturi so bili najbolj aktualni prostorski procesi v obeh okoljih močno v ospredju zanimanja.

Dr. Panov ni bil dolga le ena od osrednjih osebnosti jugoslovanske geografije, temveč tudi odličen strokovnjak, ki je največ pozornosti posvečal socialno geografski problematiki, še posebno številne in tehtne pa so njegove študije prebivalstva Makedonije. Na tem za Makedonijo še posebej aktualnem strokovnem področju je bil nesporna avtoriteta tudi na področju planerske, politične in druge prakse. Njegovo pronicljivo poznavanje socialno geografske problematike je izhajalo tudi iz dolgoletnega predavanja predmeta Geografija Makedonije, za katerega je napisal knjigo Geografija na SR Makedonija (1976).

Njegov strokovni opus dosega skoraj 400 naslovov, od tega okrog 150 znanstvenih razprav.

Prav po zaslugi dr. Panova geografske ni bilo čutiti med slovensko in makedonsko geografijo. Blizu je bil kar trem generacijam slovenskih geografov. Vsako srečanje in še posebej terensko delo z njim je bilo pravo doživetje, strokovnim sestankom je dajal ton, dinamiko in kritičnost. Tudi zaradi tega vrzeli, ki je nastala med slovensko in makedonsko geografijo s političnimi spremembami po letu 1900 in po odhodu dragega kolega Mitka, še dolgo ne bo mogoče nadomestiti.

Mirko Pak

Slovensko-hrvaška medoddelčna strokovna srečanja

Portorož, 18.–19. 9. 2000

Pazin, 5.–6. 4. 2002

Strokovna srečanja geografskih oddelkov Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in PMF Vseučilišča v Zagrebu so se iz medsebojnih posvetov o študijski in znanstveno-raziskovalni problematiki, o sodelovanju in o drugem razvila v tematsko usmerjena znanstvena srečanja. Zato je primerno, da tudi v Geografskem vestniku poročamo o tako tehtnih mednarodnih strokovnih srečanjih. Doslej jih je bilo sedem, 1978 leta v Ljubljani, 1979 v Zagrebu, 1983 v Bihaču ob sodelovanju kolegov iz sarajevskega univerzitetnega oddelka, po političnih spremembah pa se je sestankovanje nadaljevalo 1997 leta v Čatežu, 1999 v Koprivnici in Djurdjevcu ter 2000 v Portorožu in 2002 v Pazinu.

Zlasti zadnja dva sestanka sta imela že povsem simpozijski značaj, zato je treba o njih zapisati nekaj več. Portoroško srečanje s tematskim naslovom »Socialnogeografska problematika obmejnih območij ob slovensko-hrvaški meji« je bil posvečen obravnavi praviloma manj razvitih območij ob novi državni meji, pa tudi iskanju poti za preseganje obstoječega stanja. Trinajst referatov ki prinašajo rezultate kar nekaj širših projektov, je tiskanih v Delih 16 (2001). Naslovi referatov neposredno povedo največ o vsebini strokovnega srečanja: V. Klemenčič »Slovensko-hrvaška mejna regija in njene funkcije v povezovanju med Hrvaško in Slovenijo v luči evropske integracije«, Mladen Klemenčič »Politično geografski aspekti prekomejnega sodelovanja Hrvaške in Slovenije 1991–2000«, Mirko Pak »Regionalno razvojna problematika območja ob slovensko-hrvaški meji«, Milan Bufon »Oblikovanje čezmejnih vezi na tromeji med Slovenijo, Hrvaško in Italijo v Istri«, Andrija Bognar »Vpliv naravno geografske osnove na razvoj hrvaško-slovenske meje«, Dušan Plut »Vodno-ekološki dejavniki regionalnega razvoja obmejnih območij ob slovensko-hrvaški meji«, Metka Špes »Odnos prebivalcev obmejnih območij Slovenije do nove državne meje«, Marko Krevs »Življenjska raven prebivalstva slovenskega obmejnega območja ob meji s Hrvaško«, Zoran Stiperski »Odnosi in zveze v mejnih območjih na primeru hrvaško-slovenske meje«, Anton Gosar »Učinki slovensko-hrvaške meje in osamosvojitve na turizem v hrvaško-slovenski Istri«, Miroslav Sić »Posebnosti Istre kot mejne regije Hrvaške«, Ivan Zupanc »Demografska gibanja severno hrvaške Istre od 1857 do 1991« in Valentina Brečko »Geografska problematika obmejnega naselja Dvori pri Movražu«. Z razpravo in terenskim ogledom širšega mejnega območja Slovenske Istre so bili v referatih izpostavljeni pogledi na regionalno razvojno problematiko Istre poglobljeni, pa tudi nujnost po intenzivnejšem preučevanju tega strateško in tudi sicer izjemno pomembnega »evropskega« kontaktnega območja.

Seminar v Pazinu 5. in 6. aprila 2002 je obravnaval »Regionalno strukturo in regionalni razvoj Severno-jadranskega Primorja«, torej širše kontaktne regije ne le državnega pomena, temveč pomembnega najmanj za Srenjo Evropo. Deset referatov v Acti Geographici Croatici osvetljuje nekatere splošne in posebne regionalno razvojne probleme enega najbolj specifičnih naravno in družbeno geografskih območij evropskega Sredozemlja. Miroslav Sić je poročal o »Regionalnem razvoju in problemih reške makroregije«, Andrej Černe o »Regionalno razvojnih možnostih Slovenskega Primorja«, Zoran Stiperski o »Primerjalnih gospodarskih prednostih Severno-jadranskega Primorja«, Milan Bufon o »Politično geografskih vidikih razvojnih perspektiv Istre in zgornjega Jadrana«, B. Kesić, L. Jakomin in A. Jugović o »Možnostih razvoja severno-jadranskih pristanišč Reke, Kopra in Trsta«, Zlatko Pepeonik o »Tendencah v razvoju turizma Severnega hrvaškega Primorja«, Nikola Stražičić o »Novejših tendencah regionalnega razvoja Cresko-lošinjkega otočja«, Darko Ogrin o »Oljkarstvu v slovenski Istri in klimatskih omejitvah za njegov razvoj«, Blaž Repe in Irena Mrak o »Vinski trti na Krasu« ter D. Bogešić o »Turizmu kot potencialnem faktorju revitalizacije Pazinščine«. Obisk nekaterih mest v notranjosti Istre je naše poznavanje regionalno razvojne problematike Istre še izostril.

Zadnji dve strokovni srečanja sta se lotili obravnave regionalnega razvoja, geografsko najbolj relevantne problematike obrobnih, pa tudi mejnih in kontaktnih in razvojno močno povezanih, oziroma soodvisnih območij v sosednjih državah. Obe srečanja naj bi vzpodbudili številnejše, obsežnejše in poglob-

Ljene tovrstne raziskave, tudi skupne projekte. Njihovi rezultati pa naj bi imeli večje učinke v praksi, ki se bo morala učinkoviteje spopasti z razreševanjem razvojnih vprašanj, pri čemer lahko prav kompleksne in mednarodno primerljive geografske raziskave zelo veliko pomagajo.

Mirko Pak

Dva seminarja univerzitetnih oddelkov za geografijo v Ljubljani in v Frankfurtu v letu 2002

Ljubljana, 12.–13. 4. 2002

Frankfurt, Nemčija, 22.–23. 10. 2002

Več kot trideset letno sodelovanje Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Inštituta za kulturno geografijo, urbane in regionalne študije JWG Univerze v Frankfurtu je enega svojih viškov doseglo v letu 2002, ko sta bila realizirana kar dva med inštitutska seminarja, prvi v Ljubljani 12. in 13. aprila ter drugi v Frankfurtu 22. in 23. oktobra. S tem se je število tovrstnih seminarjev povzpelo že na devet in prav tolikšno je število publikacij z referati, ki so bili tiskani v oddelčni reviji Dela 5, 14 in 19, v Geographici Slovenici 8, v frankfurtskih revijah Materialien 5 in 9, v Rhein Mainische Forschungen 124 in v bayreutski reviji Arbeitsmaterialien zur Raumordnung und Raumplanung 102. Redno publiciranje referatov dopolnjujejo še druge objave v Rhein Mainische Forschungen, Materialien, Geografskem vestniku, v Geographici Slovenici in v Delih. Seveda je bilo v tridesetletnem obdobju tudi veliko izmenjav predavateljev, študijskih obiskov in daljših študijskih izpopolnjevanj, študentskih ekskurzij in drugih stikov, kar je dolga leta, zahvaljujoč dolgoletnemu direktorju Inštituta za kulturno geografijo dr. Klausu Wolfu in njegovemu neumornemu sodelavcu dr. Franzu Schymiku, nedvomno bogatilo obe geografski sredini. Organizacijo večine seminarjev in tisk referatov pri nas so z velikim razumevanjem podprli Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport ter Ministrstvo za okolje in prostor ter Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, za kar jim velja naša prisrčna hvala. Priznanje sodelovanju in njegovim rezultatom pa sta izkazala tudi Mestna občina Ljubljana s sprejemom ob aprilskem seminarju v Ljubljani in nadžupan občine Frankfurt s sprejemom in spominskim darilom ob seminarju oktobra 2002 v Frankfurtu.

Izhajajoč iz preučevanj aktualne problematike urbanizacije in suburbanizacije, so se vsi dosedanja seminarja ukvarjali z različnimi vidiki tovrstne regionalno razvojne problematike. V ospredju seminarске obravnave sta bili Slovenija in regija Rhein-Maina, eno najmočnejših zgostitvenih območij Evrope, kjer značilni razvojni procesi najbolj izstopajo. Zato so bili seminarja vedno enkratna priložnost za spoznavanje najbolj aktualnih razvojnih procesov, z metodologijami njihovega preučevanja, pa tudi s potmi reševanja in prognoziranja, oziroma načrtovanja nadaljnega razvoja. Marsikaj od tega so slovenski geografi s pridom uporabili pri preučevanju slovenskih mest, pa tudi slovenske raziskave so nemškimi geografom povedale marsikaj novega. In to še toliko bolj, ker so se naših medinštitutskih seminarjev redno udeleževali tudi strokovnjaki sorodnih strok in drugi preučevalci in načrtovalci urbanega in regionalnega razvoja. Ob tem bi kazalo izpostaviti še vsaj tri dejstva, da so na seminarjih bili predstavljeni rezultati najnovejših še neobjavljenih raziskav, mnogokrat doktoratov, da so se referati lotevali mnogokrat povsem novih procesov in problemov kot so to funkcionalni odnosi med mestom in mestno regijo, telekomunikacije kot razvojnih elementov, globalizacijski vplivi in posledice, posledice vključevanja v Evropsko zvezo in podobno. Tretje pa je vsekakor sodelovanje priznanih evropskih regionalnih planerjev.

»Priložnosti in možnosti regionalnih struktur na poti k združenji Evropi« je bila naslov mednarodnega medinštitutskega seminarja aprila 2002 v Ljubljani, ki je z udeležbo strokovnjakov iz Peča, Zagreba in Chemnitza dobil širše mednarodne razsežnosti. V ciljnih in namenih tega seminarja so bila izpostavljena naslednja vprašanja: osvetlitev globalizacijskih procesov na regionalni razvoj, pogledi na vprašanja soodvisnosti prostorskega in urbanega razvoja in poti metodološkega preučevanja regionalno razvojne dinamike. Povsem razumljivo je, da so bili v referatih izpostavljene domače regije, kar pravzaprav šele omogoča primerjave, preverjanje ustreznosti uporabljenih metod ter predvidevanja, načrtovanja in prognoziranja, s čimer naj bi se sodobna geografija čim več ukvarjala. Poseganje iz prostorske tudi

vse bolj v ekonomske in socialne razvojne dejavnike je ne le hvale vredno, temveč nujno za razlago vse bolj zapletene prostorske zgradbe in pri iskanju ustreznih poti sonaravnim razvojnim procesom.

Slovenski referenti so izpostavili splošne regionalno razvojne probleme od njihovih splošnih značilnosti do posameznih regionalnih in področnih segmentov, s čimer je bila podana kar zaokrožena regionalno razvojna problematika Slovenije, v danem trenutku vključevanja v najbolj razviti evropski prostor in reševanja regionalno razvojnih disparitet v Sloveniji sami. Prispevek Iva Piriya o strategiji regionalnega razvoja v Sloveniji je bil nadvse primeren uvod v gornjo problematiko, ki so jo v nekoliko bolj sektorski obliki podali še Vladimir Klemenčič z referatom »Novi impulzi za prestrukturiranje po osamosvojitvi Slovenije«, Andrej Černe »Regionalno razvojna problematika Slovenije«, Mirko Pak »Regionalno razvojna problematika Slovenije na poti k združenju Evrope«. Vsebinsko in problemsko pa so referati Milana Bufona »Geopolitični položaj Slovenije in evropski integracijski procesi«, Antona Gosarja »Sonaravni razvoj turizma v Istri – utopija ali realnost«, Marijana M. Klemenčiča »Razvojne možnosti gospodarsko šibkega podeželja« in Dejana Rebernika »Ljubljanska urbana regija – razvojni trendi, problemi in možnosti«, gornje smiselno in tudi nadvse funkcionalno dopolnili.

Podobno kot na vseh dosedanjih seminarjih so tudi tokrat kolegi iz Frankfurta poročali o specifičnih regionalno razvojnih problemih in procesih v zgostitvenih območjih. Tako so uvodnemu referatu K. Wolfa »Regija Ren – Maina v Evropi regij – priložnosti, možnosti, nevarnosti«, sledili referati E. Tharun »Občine med interesi države in EU«, C. Rohrbach »Finančni središči Frankfurt in Zuerich in njuni obmestji – primerjavi regionalnih struktur«, J. Scheller »Oblike sodelovanja in organizacije za mestne regije v Nemčiji«, I. Schickhof »Japonska podjetja v Evropi – prispevek k globalizaciji«, R. Fischer »Podjetniški menežment v mestu in regiji« ter G. Rothenwallner »Primerjava stanovanjskega trga med nemškim vzhodom in zahodom«. Regionalno razvojno problematiko pa so zaokrožili še P. Jurczek z referatom »Regionalne iniciative v Nemčiji kot instrument za uresničevanje prostorskega razvoja in sodelovanja kot poligon za delničarje«, Z. Pepeonik »Turizem v regionalnem razvoju Hrvaške« in A. Trocsanyi »Regionalno razvojna problematika Madžarske«.

Regionalno razvojno problematiko so tuji udeleženci seminarja spoznali tudi na dveh ekskurzijah v Velenje, Maribor, Ptuj in Haloze ter na Kras in v Istro.

Tudi medinstitutski seminar oktobra 2002 v Frankfurtu je imel širši značaj, saj sta bili v dveh dneh združeni kar dve strokovni srečanja, poleg našega seminarja še vsakoletni jesenski simpozij Društva za regionalne študije Regije Ren – Maina. Izbrana tematika se je tokrat ukvarjala predvsem z razvojem mest z izstopajočimi problemi silnih prebivalstvenih sprememb, delovnih mest in načina življenja, novih oskrbnih oblik, spremembam v rabi in vrednosti zemlje, naraščajočih finančnih obremenitev, konkurenci med mesti in urbanimi regijami, pa še tudi z ekološkimi vprašanji in vprašanji sonaravnega razvoja mest. Vse to so obravnavali referati slovenskih udeležencev ter v regionalno razvojno problematiko usmerjenih kolegov iz Frankfurta, Bonna, Münchena in Haga. Slovenski referenti so poročali o naslednjem: Mirko Pak »Funkcionalni strukturni problemi v slovenskih mestih«, Andrej Černe »Prometni tokovi in vozlišča v Sloveniji«, Matjaž Jeršič »Rekreacija kot dejavnik razvoja Ljubljane«, Dejan Rebernik »Problematika transformacije blokovskih naselij v Ljubljani«. Nemški referenti pa so poročali o naslednjem: M. Eltges »Prihodnost mest iz evropskega in državnega vidika«, C. Wiegandt »Lastninjenje in prazne površine-vplivi na mestni razvoj«, J. Goedman »Dolgo življenje mest – razvoj mest na Nizozemskem«, M. Rodenstein »Nebotičniki kot prihodnost mest« in C. Rohrbach »Urbanistično planiranje v Frankfurtu in Zuerichu – kdo dela mesto?«.

V referatih in diskusijah izpostavljena tekoča in praktično naravnana problematika razvoja mest je bila dopolnjena s terenskim ogledom razvojno najbolj »vročih« predelov Frankfurta, njegovih predmestij in še posebej njegove urbane regije. V Frankfurtu kot izrazitem »globalnem mestu« so prisotni vsi razvojni procesi, zato njihovo poznavanje koristi pri preučevanju naših mest, ki sicer z določenim, sicer vedno krajšim časovnim zamikom, doživljajo podobne razvojne procese. Tudi v razvoju naših mest ekonomski element pridobiva na pomenu. Zato je bil na primer obisk Planerskemu združenju mestne regije, ki se ukvarja z koordinacijo in usmerjanjem rabe zemljišča nadvse dobrodošel, še posebej zaradi

uspešnega delovanja in pomembnega položaja geografske stroke v tem 140 članskem kolektivu, na čelu katerega je tudi diplomant Kulturno geografskega inštituta v Frankfurtu.

Mirko Pak

Ludviku Olasu v spomin

Maribor, 17. 12. 2002

Slovenska geografija je komaj dve leti po njegovi sedemdesetletnici, izgubila odličnega, življenjsko in strokovno širokega, poštenega, cenjenega in spoštovanega ter izjemno priljubljenega kolega. Takšen je bil prof. Olas znan že kot študent in odkar sem ga v šestdesetih letih imel srečo spoznati, se njegova podoba ni spremenila. Po svoji duši je bil znanstvenik in bil je pedagog in je oboje znal nevsiljivo in lahko bi rekli neopazno vključiti v vsakdanje življenje in delo. Zato je bil še tudi po letih svojega aktivnega službovanja sprva na osnovni šoli v Puconcih, kasneje na Kmetijski šoli v Rakičanu, na Zavodu za urbanizem in na Srednji ekonomski šoli v Murski Soboti, kot ravnatelj Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti in po letu 1975 kot profesor na Pedagoški akademiji, kasneje Pedagoški fakulteti v Mariboru, še vedno enako spoštovan in cenjen kot poprej. (Podrobnejši zapis njegovega delovanja je bil objavljen v Geografskem vestniku 72-2, 2000, strani 87–89). Res da zaradi svoje morda že pretirane skromnosti, ki pa je nedvomno bila posledica njegove samokritičnosti, ni zapustil debelih knjig, zapustil pa je svoje delo, ki je v številnih bralcih njegovih študij, v njegovih študentih in pri njegovih kolegih ostalo živo in marsikomu tudi življenjsko vodilo. S tem se je globoko zapisal v slovenski geografiji in v geografskem pedagoškem okolju ter še posebej pri njegovih študentih.

Kadarkoli nanese v stroki beseda na Prekmurje in na Porabje, na njeno pokrajino, gospodarstvo in seveda na ljudi, imamo v mislih prof. Olasa, ne le enega najboljših poznavalcev geografske problematike, temveč tudi kot največjo avtoriteto presojanja dogajanj v tem prostoru, ki mu je pa vedno znal in hotel tudi nakazovati njegovo prihodnost. Posebej so ga prizadeli izseljevanje, težki socialni prob-

lemi, nerazvitost, pomanjkanje državnega posluha za njihovo reševanje, o čemer je pisal v številnih študijah, med drugim v »Razvoj in problemi sezonskega zaposlovanja prekmurskega prebivalstva« (Geografski vestnik 27–28, 1955, 1956), »Trajne migracije iz Sebeborca« (Geografski vestnik 32, 1963), »Migracije Prekmurcev v štajerski del Pomurja« (Geografski vestnik 35, 1963) in v drugih, ko je svojo raziskovalno problematiko razširil na vsebinsko širše socialnogeografske razmere, na problematiko prekomejnega zaposlovanja, družbeno geografskih posledic melioracij in drugo. Vendar je na to gledal vedno z upanjem po boljšem. Imel sem srečo leta 1965 skupaj s skupino slovenskih in madžarskih geografov, med katerimi je bil prof. Enyedi že tedaj svetovna avtoriteta, drugi pa so to postali kasneje, podrobneje s prof. Olasom prehoditi Slovensko Porabje in prav po njegovi zaslugi spoznati kaj se tam dogaja. Bil je realist in je tudi kasneje na svoj način pomagal slovenskemu življu onstran meje. Bil je tolikšen realist, da je vnaprej napovedal današnji žalostni razvoj tega dela slovenske zemlje, pri čemer mu je pomagalo tudi izvrstno poznavanje tovrstne tuje literature. Porabje je preučeval vse do zadnjega, o čemer bo izšlo tudi tiskano gradivo.

Prof. Olas je bil zaščitna znamka Prekmurja, prekmurskega prostora, človeka, gospodarstva, kar ga je proglasilo za ambasadorja te prelepe slovenske, žal ne dovolj razvite slovenske pokrajine. To je ostal tudi po preselitvi v Maribor, kjer se je na Pedagoški fakulteti intenzivno ukvarjal še v prenovo učnih načrtov za osnovne in srednje šole, s pisanjem didaktičnih in metodičnih prispevkov ter učbenikov. Zveza geografskih društev mu je za dosežke na področju šolske geografije z velikim zadovoljstvom med prvimi podelila Ilesičevo plaketo.

Ni tudi slučaj, da je Mednarodna geografska zveza prav njegove rodne Sebeborce sklenila podrobneje preučiti kot model socialnogeografske zgradbe in preobrazbe slovenskega podeželja v okviru širšega mednarodnega projekta. V Prekmurje je pripeljal v šestdesetih in sedemdesetih letih vodilne mednarodne geografe in rezultat preučevanj je bila z barvno karto opremljena socialnogeografska študija Sebeborca, ki je v treh edicijah, Geographici Polonici 5, Dokumentaciji geograficzny in v Geografskem vestniku 34 v večih jezikih obšla domala ves svet.

Strokovne pozornosti prof. Olasa so bili deležni skoraj vsi problemi Prekmurja in tako je bil med drugim začetnik in najmanj petnajst let tudi vodja in organizator mladinskih raziskovalnih taborov na narodnostno mešanem ozemlju v Prekmurju, s čemer je ponesel vedenje o tem posebnem delu slovenske zemlje tudi v tiste dele Slovenije, ki bi sicer o tem vedeli le nekaj malega iz tiska. Tabori so se potem še nadaljevali, z njihovimi rezultati pa je prof. Olas seznanjal številne domače in tuje strokovnjake in ekskurzije. Bil je res pravi ambasador Prekmurja, v resnici pa še veliko več. Bil pa je tudi most med slovensko in madžarsko geografijo in geografi, saj je kot poznavalec jezika redno spremljal družena slovenskih in madžarskih kolegov, domačih in tujih srednješolskih in študentskih ekskurzij, kjer se odsotnost prof. Olasa še posebej pozna, ko je zadnja leta to sodelovanje močno nazadovalo.

Kar nekaj daljših ekskurzij po Madžarski in po bivši državi sva s prof. Olasom prepotovala skupaj, za kar sem mu silno hvaležen, saj je njegova preudarnost in mirnost obrusila marsikatero konico in veliko prispevala k strokovni uspešnosti in k prijetnemu počutju. Bil je pač rojen pedagog, kar je pokazal na vsakem koraku. Najine pogoste poti v Slovenske gorice, ki so mi ob njem bile vedno težko pričakovan dogodek in prava duševna sprostitev, so bile večinoma popestrene tudi s strokovnim, še pogosteje pa pedagoškim modrovanjem, ki so mu ne le prijatelji, ampak tudi učitelji praktiki vedno pritrjevali.

V slovenski geografiji bo ostal spoštljiv, med njegovimi prijatelji širom Slovenije pa hvaležen spomin na našega Lajčija.

Mirko Pak

Ob smrti dr. Danila Furlana

Ljubljana, 8. 2. 2003

V visoki starosti je februarja letos smrt iztrgala iz naših stanovskih vrst dr. Danila Furlana. S svojim delom na področju klimatologije in meteorologije, za kar je bil odlikovan z Redom dela z zlatim

vencem ob tridesetletnici hidrometeorološke službe in Melikovim priznanjem za izjemne znanstveno-raziskovalne dosežke pri preučevanju Slovenije, bo trajno zapisan v naši znanstveni zgodovini.

Dr. Danilo Furlan se je rodil 20. marca 1913 v Trstu, od koder je po 1. svetovni vojni z družino pribežal v Ljubljano. Tu je končal srednjo šolo in leta 1937 končal visokošolski študij z diplomom iz geografije in zgodovine. Po nekajletnem čakanju se je leta 1940 zaposlil kot profesor na meščanski šoli v Dolnji Lendavi. Med 2. svetovno vojno se je vrnil v Ljubljano in se preživljal z raznimi priložnostmi deli. Po osvoboditvi je najprej poučeval na Srednji gospodarski šoli v Mariboru, prelomnico za njegovo kariero pa je pomenilo leto 1950 in zaposlitev v takratni Upravi hidrometeorološke službe (do pred nekaj leti Hidrometeorološki zavod Republike Slovenije, sedanji Urad za meteorologijo ARSO). Opravil je izpit iz meteorologije in prevzel mesto načelnika klimatološke službe. Kot svetovalec zavodovega predstojnika za raziskave se je upokojil leta 1979.

Pregled pokojnikovega bogatega opusa, ki obsega čez 150 študij, ekspertiz, elaboratov, razprav ter referatov za domača in tuja strokovna srečanja, je ob njegovi sedemdesetletnici in osemdesetletnici predstavil tudi naš časopis (Geografski vestnik 1983 in 1993). V tem spominskem zapisu izpostavljamo dela, s katerimi se je dr. Danilo Furlan trajno zapisal v zgodovino slovenske geografije, klimatologije in meteorologije in mimo katerih ne more noben resen raziskovalec podnebnih razmer Slovenije. Ena od temeljev slovenske klimatske klasike ostaja študija »Padavine v Sloveniji« (Geografski zbornik, 1961), s katero je dr. Furlan leta 1957 pridobil naziv doktorja geografskih znanosti. S študijo je zaokrožil dolgoletno raziskovanje padavin v Julijskih Alpah, v Sloveniji na splošno in v tedanji Jugoslaviji. Še vedno sta nepogrešljivi knjiga »Temperature v Sloveniji« (Dela SAZU, 1965), v kateri temeljito predstavi temperaturne razmere na osnovi klimatološkega niza 1931–1960, in razprava »Ugotavljanje evapotranspiracije s pomočjo normalnih klimatskih pokazateljev« (Letno poročilo MS 1966). Slednja predstavlja prvi pregled humidnosti v Sloveniji.

Z velikim navdušenjem se je Furlan loteval raziskovanja singularitet, h katerim se je ciklično vračal, vendar vedno z novimi pogledi. Zanje se je začel zanimati ob koncu petdesetih let 20. stoletja. V prispevku »O časovni skladnosti singularitet ustaljenega vremena na celinah severne poloble« (Geo-

grafski vestnik, 1982) je analiziral povprečne in dnevne, višinske in prizemne cirkumpolarne karte v času srednjeevropskih singularitet. Postavil je hipotezo, da so singularitete, katerih verjetnost nastopa je vsaj 50 %, posebnost Evrope, in da so povezane z orientacijo gorstev. V razpravah »Osončenje v Jugoslaviji« (Geografski vestnik, 1983) in »O skladnosti padavinskih singularitet v Jugoslaviji« (Geografski vestnik, 1984) je raziskavo singularitet osredotočil na ozemlje nekdanje skupne države. V prvi razpravi je analiziral osončenje v juliju, decembru in celoletno osončenje ter vpliv grebenov in dolin na spremembe v osončenju med letom. Ugotovil je, da se srednjeevropske singularitete uveljavljajo nad celotnim ozemljem nekdanje Jugoslavije. Do podobnega sklepa je prišel pri raziskovanju padavinskih singularitet.

Furlanov doprinos h klimatologiji na več področjih presega slovenske in nekdanje Jugoslovanske okvire. Sodeloval je na kongresih o alpski meteorologiji, več objav ima tudi v mednarodnih publikacijah. Tu posebej izpostavljamu klimatski opis jugovzhodne Evrope (*The Climate of Southeast Europe*), ki je izšel leta 1977 v seriji svetovne meteorološke zveze »Svetovni klimatski pregled« (*World Survey of Climatology* 6) pri ugledni založbi Elsevier v Amsterdamu. To delo je bilo povod, da je bil dr. Furlan odlikovan z Redom dela z zlatim vencem.

Po upokojitvi se je dr. Furlan še naprej ukvarjal s praktično klimatologijo, h kateri je veliko doprinesel že z elaborati, ki jih je izdelal v okviru dela na HMZ Slovenije. V razpravi »Jakost vetra v Jugoslaviji in ocena njegove energetske vrednosti« (Geografski vestnik, 1985), ki utegne biti uporabna tudi pri naj-novejših prizadevanjih za izrabo vetrne energije pri nas, je ugotovil, da velika večina opazovanih odpade na brezvetrja in šibke vetrove, zato veter po njegovem ne predstavlja pomembnega energetskega vira. Ukvarjal se je tudi s točo in sodro (Geografski vestnik, 1986). V razpravi je zlasti zanimiva primerjava med obdobjem, ko je bila pri nas obramba pred točo vpeljana, in obdobjem, ko te obrambe še ni bilo. Ugotovil je, da je bila v obdobju, ko obrambe še ni bilo, pogostost toče manjša. S tem je prispeval še dodaten argument v prid zagovornikov opustitve obrambe pred točo zaradi njene neučinkovitosti. Omeniti moramo, da je dr. Furlan vseskozi sodeloval pri obsežnem delu priprave in obdelave gradiva za načrtovani nacionalni atlas Slovenije. Pripravil je rokopisne temperaturne in padavinske karte Slovenije, ki so bile kasneje v pomoč avtorjem in izdajateljem Geografskega atlasa Slovenije.

Geografski vestnik nudi premalo prostora, da bi lahko orisali vso Furlanovo življenjsko pot in predstavili njegovo bogato delovanje. Ta skromen zapis naj bo v zahvalo za vse, kar nam je dal in zapustil in na kar smo ponosni tudi slovenski geografi.

Darko Ogrin

Priznanja ZGDS v letu 2003

Ljubljana, 19. 3. 2003

Na rednem letnem občnem zboru Zveze geografskih društev Slovenije, ki je bil 19. marca 2003, so bili na predlog Komisije ZGDS za priznanja in imenovanja ter Izvršilnega odbora ZGDS soglasno sprejeti in potrjeni predlogi na naša stanovska priznanja:

Pohvalo ZGDS, ki je priznanje za večletno prizadevno, uspešno in odmevno delo v Društvu mladih geografov Slovenije so dobili: mag. Blaž Repe, Nina Sega in Katja Vintar.

Bronasto plaketo ZGDS, ki je stanovsko priznanje za več kot desetletno uspešno delo v stroki in geografskih društvih, so prejeli: dr. Milan Bufon, Karmen Cunder, Mojca Dolgan Petrič, Matjaž Mihelčič, Dejan Mužina in dr. Igor Žiberna.

Zlato plaketo ZGDS, ki je namenjena posamezniku za življenjsko ali več desetletno odmevno delo na področju geografije in v telesih stanovske organizacije, je prejel mag. Rado Kočevar.

Častni član ZGDS je naše najvišje stanovsko podeljuje ZGDS tistemu geografu, ki ima posebne zasluge za: razvoj slovenske geograffije, uveljavitev in razširitev strokovnega in znanstvenoraziskovalnega tiska, utrditev organizacijske sestave stanovske oziroma društvene povezanosti in njeno razširjenost na Slovenskem, razvoj in ugled posameznih društvenih dejavnosti doma in za njihovo uveljavitev v tuj-

ni. Za častne člane ZGDS so bili izvoljeni: dr. Borut Belec, dr. Jurij Kunaver, Cita Marjetič in akademik dr. Igor Vrišer.

Po drugem odstavku 3. člena Pravilnika o priznanjih ZGDS lahko ZGDS podeli naziv častni član ZGDS tudi uglednim in priznanim tujim geografom, ki imajo posebne zasluge pri: povezovanju, razširjanju in utrjevanju mednarodnega sodelovanja na področju geografskih raziskav in drugih oblik geografskega znanstvenoraziskovalnega dela, razvijanju in utrjevanju vezi ter enakopravnem sodelovanju z geografskimi in drugimi (sorodnimi) ustanovami po svetu, širjenju in uveljavljanju temeljnih rezultatov našega znanstvenoraziskovalnega dela izven meja Republike Slovenije, zagotavljanju in nudenju možnosti različnih oblik znanstvenoraziskovalnega sodelovanja in pri strokovnem izpopolnjevanju slovenskih geografov v tujini.

Dobitnika priznanja častni član ZGDS iz tujine sta: dr. Colin Thomas iz Severne Irske in dr. Jože Velikonja iz ZDA.

Milan Natek

Novi častni člani Zveze geografskih društev Slovenije

Ljubljana, 19. 3. 2003

Redni letni občni zbor Zveze geografskih društev Slovenije je potrdil šest novih častnih članov ZGDS. Novi častni člani so postali: dr. Borut Belec, dr. Jurij Kunaver, Cita Marjetič in akademik dr. Igor Vrišer iz Slovenije ter dr. Colin Thomas iz Severne Irske in dr. Jože Velikonja iz ZDA.

Prof. dr. **Borut Belec** se je rodil v Mariboru leta 1931. Leta 1955 je diplomiral iz geografije na Prirodoslovno-matematični fakulteti ljubljanske univerze; leta 1965 pa je doktoriral na ljubljanski Filozofski fakulteti. Po diplomu se je zaposlil v mariborskem Pokrajinskem muzeju in leta 1962 je prišel na Pedagoško akademijo v Mariboru, kjer je bil nosilec predmetov za področje fizične, družbene in socialne geografije. Leta 1977 je postal redni profesor. Strokovno se je izpopolnjeval v Nemčiji, na Poljskem in Slovaškem. Predaval je tudi na Višji in Visoki ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru. Upokojil se je v jeseni leta 2000.

Prof. B. Belec je bil več desetletij pobudnik in usmerjevalec načrtnega preučevanja geografskih značilnosti in posebnosti območij v severovzhodni Sloveniji. Njegova osrednja znanstvenoraziskovalna dela so usmerjena v tipologijo ruralnega prostora, nerazvitost severovzhodne Slovenije, inovacijske pojave in procese v kmetijstvu ter v problematiko obmejnih območij in prekmejnega sodelovanja. Podrobneje je preučil posebne kmetijske kulture na Slovenskem, to je razvoj in najnovejše stanje slovenskega vinogradništva, sadjarstva in hmeljarstva s posebnim poudarkom na transformaciji agrarnih območij kakor tudi s prikazom razvojnih teženj v omenjenih kmetijskih panogah od 19. stoletja dalje. Z izbranimi znanstvenimi prispevki je nastopal na številnih mednarodnih in domačih strokovnih srečanjih. Od leta 1974 deluje v delovnih telesih Mednarodne geografske zveze. Bil je med pobudniki in organizatorji mnogih mednarodnih geografskih srečanj in sodelovanja med slovenskimi in številnimi evropskimi geografskimi središči. Njegova bibliografija obsega preko 300 enot in 4 univerzitetne učbenike.

Izredno dragocen je Belčev prispevek na področju naše stanovske povezanosti. Sodi med pobudnike in soustanovitelje mariborske podružnice GDS leta 1952, dveh slovenskih zborovanj v Mariboru in več mednarodnih srečanj. Za izjemne raziskovalne dosežke, vodstvene in organizacijske spodbude je prejel več nagrad in priznanj: nagrado Sklada Štefana Kovača (1962) in Sklada Borisa Kidriča (1982), Melikovo priznanje (1997) ter več državnih in univerzitetnih priznanj. Univerza v Mariboru mu je podelila naslov zaslužni profesor (leta 2000).

Prof. dr. **Jurij Kunaver** se je rodil v Ljubljani leta 1933. Leta 1958 je diplomiral iz geografije na takratni Prirodoslovno-matematični fakulteti ljubljanske univerze. Najprej je poučeval geografijo na Učiteljski šoli v Ljubljani in leta 1961 je prišel na Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je doktoriral leta 1972. Strokovno se je izpopolnjeval v Oxfordu in Veliki Britaniji. Med letoma 1974

in 1986 je bil na Pedagoški akademiji v Ljubljani, od leta 1984 kot izredni profesor. Z vrtnivjo na Filozofsko fakulteto je postal leta 1993 redni profesor za fizično geografijo in didaktiko geografije. Predaval je tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru (1989–1993), od leta 1989 na katedri za obramboslovje Fakulteti za družboslovne vede kakor tudi na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehnične fakultete v Ljubljani.

Njegovo osrednje znanstvenoraziskovalno področje zajema preučevanje geomorfoloških pojavov. Prvi se je pri nas lotil raziskovanja visokogorskega krasa v slovenskih Alpah, še zlasti na območju Kanina. Prav tako so ga privabljala geomorfološka preučevanja ledeniškega reliefa pa vprašanja imenoslovja gorskih območij, kraške in sploh geomorfološke terminologije. Vrsto let se že ukvarja tudi z raziskovanjem kraških jam in s speleologijo. Na področju didaktike je v ospredju njegovega zanimanja razvoj slovenske didaktike geografije. Je avtor oziroma soavtor številnih slovenskih zemljepisnih učbenikov in drugih didaktičnih pripomočkov.

Številne in najrazličnejše dejavnosti dr. Kunaverja so neposredno vtisnjene v delo, aktivnosti in povezanosti naše osrednje stanovske organizacije. Med letom 1980 in 1988 je predsedoval GDS oziroma ZGDS, bil je predsednik našega Nacionalnega komiteja za geografijo, pobudnik in organizator Ilesičevih dni, osnovec revije Geografija v šoli, pobudnik ustanovitve Geomorfološkega društva Slovenije in Društva učiteljev geografije Slovenije, alpskega mladinskega raziskovalnega tabora v Bovcu pa številnih drugih ožje specializiranih strokovnih srečanj na območju Jugoslavije.

Kunaverjevo mnogovrstno delo je bilo odmevno tudi v javnosti. Poleg državnega odlikovanja je dobitnik univerzitetnih in fakultetnih priznanj, Ilesičevega priznanja (1997), leta 2000 pa je prejel nagrado Republike Slovenije za življensko delo na področju visokega šolstva.

Prof. **Cita Marjetič** se je rodila leta 1925 v Škocjanu na Dolenjskem. Po diplomii iz geografije in geologije na Prirodoslovno-matematični fakulteti ljubljanske univerze leta 1952 je najprej poučevala na kočevski gimnaziji. Leta 1958 je prišla v Ljubljano na Srednjo vzgojiteljsko šolo, kjer je učila geografijo in bila tudi pomočnica ravnateljice vse do upokojitve leta 1988. Na šoli je še vedno aktivna in ima na skrbi področje izobraževanja odraslih.

Od diplome dalje je bila dejavna v Geografskem društvu Slovenije. V Kočevju je postala njegova poverjenica za tamkajšnji okraj. Leta 1959 je v Ljubljani postala tajnica društvenega odseka za geografski pouk. Med letoma 1961 in 1979 je bila vestna in natančna blagajničarka GDS. Med letoma 1966 in 1988 je bila vzorna in skrbna upravnica Geografskega obzornika, in je skrbela tudi za njegovo razširitev in uveljavitev v strokovni javnosti; v njegovem uredništvu pa je sodelovala do leta 1990. V tej reviji je objavila več strokovnih prispevkov in poročil. Zavzeto je delovala v najrazličnejših strokovnih in izobraževalnih skupinah, ki so prenavljale in posodobljale naš šolski sistem in učni program. Med drugim je bila članica evalvacijske skupine za pouk geografije v usmerjenem izobraževanju. Vedno je čutila potrebo in interes po dodatnem izobraževanju ter za sprotno vnašanje novejših geografskih spoznanj in didaktičnih metod v vsakdanji šolski pouk. Vseskozi se je redno udeleževala najrazličnejših geografskih in sorodnih posvetovanj, seminarjev, zborovanj in kongresov ter strokovnih predavanj in ekskurzij po domovini in tujini.

Prof. Cita Marjetič je še vedno dejavna v vodstvenih organih tako LGD kot ZGDS. Za svoje zavze-to, uspešno, nesebično, požrtvovalno in prostovoljno delo je dobila več strokovnih, državnih in naših stanovskih priznanj.

Akademik prof. dr. **Igor Vrišer** se je rodil v Ljubljani leta 1930. Po diplomii iz geografije in zgodovine na ljubljanski univerzi leta 1953, kjer je leta 1962 na podlagi disertacije Rudarska mesta Zagorje, Trbovlje in Hrastnik tudi doktoriral. Sprva je služboval na Mestnem arhivu in v Projektivnem ateljeju v Ljubljani. Leta 1958 je prišel na Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, kjer je postal leta 1974 redni profesor za družbeno geografijo in regionalno planiranje. Strokovno se je izpopolnjeval v Švici. Predaval je tudi na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehnične fakultete, na mariborski tehnični fakulteti ter na podiplomske študiju geografije ter urbanizma in regionalnega planiranja na FAGG v Ljubljani. Upokojil se je leta 1997, in naslednje leto mu je Univerza v Ljubljani podelila naslov zaslužni profesor. Od leta 1993 je tudi redni član SAZU.

Delo akademika dr. Igorja Vrišerja zajema široka področja družbene geografije in prostorsko-regionalnega planiranja. V osrednjo njegovega znanstvenoraziskovalnega dela so preučevanja geografskih značilnosti urbanizacije, omrežja naselij in mest, vplivna območja mest, regionalna razvitost in policentrični razvoj Slovenije pa prebivalstveni, regionalni, upravni, agrarni in drugi družbeno-gospodarski sistemi na Slovenskem. Predvsem po njegovi zaslugi je postala sodobna slovenska geografija s svojimi aplikativnimi usmeritvami in izsledki pomembna in nepogrešljiva sestavina domala vseh prostorskih in urbanišičnih posegov v pokrajino. Njegova bibliografija je obsežna in zajema 10 samostojnih knjig, nad 200 študij in razprav pa še številna strokovna mnenja, referate, poročila, metodološka in načelna razglabljanja. Posebej je treba omeniti knjigo *Regionalno planiranje* (1978), ki je bila prvo tovrstno delo na Slovenskem.

Že kot študent se je vključil v stanovsko društveno dejavnost in bil je tudi predsednik Kluba študentov geografije. Vrsto odgovornih zadolžitev je imel v GDS in ZGDS: bil je večletni urednik Geografskega vestnika in številnih drugih geografskih publikacij v Sloveniji in Jugoslaviji. Za delo je prejel več strokovnih priznanj (nagrada Sklada Borisa Kidriča 1975 in 1980), Melikovo priznanje (1997), državno odlikovanje ter priznanja urbanističnih in prostorsko planerskih institucij).

Prof. dr. **Colin Thomas** se je rodil leta 1939 v Newportu v Južnem Walesu. Po študiju geografije se je specializiral za historično in regionalno geografijo Vzhodne Evrope. Najprej je kot predavatelj služboval na oddelku za geografijo University of Leicester, nadaljeval kot docent na geografskem oddelku na University College of Wales v Aberystwythu; sedaj pa je profesor na geografskem oddelku na University of Ulster v Colrainu na Severnem Irskem.

Čeprav je prof. Colin Thomas svoje znanstvenoraziskovalno delo usmerjal na geografska preučevanja vseh držav Vzhodne Evrope, pa je prav posebno pozornost namenil Jugoslaviji in še posebej Sloveniji. Že leta 1964 je prvič prišel s svojimi študenti k nam na terenske raziskave v Julijske Alpe. Več let se je sam ali s študenti vračal v našo državo, kjer je preučeval najraznovrstnejše geografske pojave in probleme. Prvo sintetično študijo z območja Slovenije je namenil bohinjskim planinam (*Alpine Communities in Transition: Bohinj, Jugoslavija*. Geography 58-3, 1973). Posebno pozornost je namenil primerjalnim demogeografskim problemom naše rudarske Idrije in rudarskih predelov Srednjega Walesa. V času enoletnega študijskega bivanja v Ljubljani je pripravil in objavil razpravo »*Internal migration in Slovenia, 1961–1971*« (Geografski vestnik 48, 1976, strani 77–92). V uveljavljeni in priznani mednarodni reviji *Geographers Biobibliographical Studies* je predstavil naša najvidnejša geografa, Antona Melika (volume 9, 1985) in Svetozarja Ilišiča (volume 11, 1987). V študijskem letu 1968/69 je omogočil slovenskemu geografu, da je kot gostujoči predavatelj predaval na univerzi v Aberystwythu. Leta 1997 je skupaj s soprogo organiziral in vodil ekskurzijo naših geografov po Irskem in Ulstru.

Prof. dr. Colin Thomas je s svojim delom nemalo prispeval k prodoru in uveljavitvi slovenske geografije v svetu ter k možnostim strokovnega izpopolnjevanja naših geografov na tujem.

Prof. dr. **Jože Velikonja** se je rodil v Ljubljani leta 1923. Študij geografije je pričel v Ljubljani, po koncu 2. svetovne vojne pa nadaljeval na državni univerzi v Rimu, kjer je tudi doktoriral s temo o Vipavski dolini. Med letoma 1948 in 1955 je poučeval na slovenskih srednjih šolah v Trstu, po preselitvi v ZDA pa je nadaljeval študij geografije na čikaški univerzi. Sprva je predaval na Southern Illinois University v Carbondaleu, leta 1964 je prišel v Seattle na tamkajšnjo Washington State University, kjer je bil od leta 1979 do upokojitve leta 1993 redni profesor. Kot gostujoči profesor je predaval na številnih ameriških in angleških univerzah, leta 1989 pa prvič tudi na ljubljanski univerzi.

Že med poučevanjem v Trstu je napisal 6 zemljepisnih učbenikov na slovenske šole na Tržaškem. Znatno del njegovega znanstvenoraziskovalnega dela zajemajo preučevanja različne problematike evropskih, predvsem italijanskih, slovenskih in poljskih izseljencev v ZDA. V ospredju njegovega zanimanja so tudi motivi, ki so slovenske izseljence vodili k naselitvi goratega ameriškega Zahoda. Skupaj z Radom Lenčkom je izdal obsežno delo *Who's Who of Slovene Descent in the United States* (Seattle, New York 1992 in New York 1995). Njegova bibliografija obsega nad 300 naslovov; razprave in študije je najpogosteje objavjal v *Annals of the Association of American Geographers* in v *Geographical Review*.

Razpravo, Nekaj pogledov na ameriško socialno geografijo, je objavil v Geografskem vestniku (61, 1989, strani 153–162). Od leta 1978 je dopisni član italijanske akademije znanosti in umetnosti, pred leti pa je prejel tudi zlato plaketo ZGDS.

Delo prof. dr. Jožeta Velikonje je mnogovrstno in ima nemajhne zasluge za razvoj šolske, etnične in socialne geografije kakor tudi za pristnejše poznavanje kulturno geografskih, socialnih, gospodarskih in drugih značilnosti slovenskih izseljencev v ZDA.

Milan Natek

Ob sedemdesetletnici dr. Jurija Kunaverja

Ljubljana, 13. 6. 2003

Po letu 1993, ko se je Geografski vestnik spomnil njegove šestdesetletnice, je prof. dr. Jurij Kunaver nadaljeval raziskovanje visokogorja, zlasti Julijskih Alp, vendar v manjši meri z vidika krasa in pleistocenske poledenitve. Zaradi že prej doma in v tujini razširjenega slovesa najboljšega geografskega poznavalca Kanina, iz njegovih kraških površinskih oblik je leta 1973 doktoriral, je še naprej vodil domače in tuje ekskurzije in ugledne goste na Kanin, ki je zadnji čas znan zlasti po raziskavah čez 1000 m globokih brezen. Svojo raziskovalno vnetje je razširil na fizično geografijo in celo regionalno geografijo zgornjega Posočja, zlasti Bovškega. O majhni vasi Plužni, kjer biva poleti v svoji počitniški hišici, je objavil daljšo geografsko monografijo (Plužna pri Bovcu, primer transformacije obmejnega naselja, njegovega prebivalstva in zemljišča, Dela 11, 1959, strani 59–76). Za fizičnogeografska raziskovanja Kanina je pridobil dva mlajša sodelavca. Z dr. Gabrovškom je objavil speleogenetsko pomembno razpravo o razvoju in starosti velikih jamskih sistemov na južni, slovenski strani gorovja Kanin (*Proc. 1th Workshop for Alpine Speleogenesis*, Habkarn, Švica, 2000). Nekaj let prej je slavjenec v fizičnogeografskem izvrstnem opisu Julijskih Alp v knjigi Slovenija – pokrajine in ljudje (1998) pripisal srednjepleistocensko starost, sedimenti v enem od brezen pa so mu to starost povečali na miocensko dobo. Drugi sodelavec je domačin in geograf Blaž Komac, s katerim je objavil razpravo Kraške vode Kaninskega pogorja in izviri pod njim, s posebnim ozirom na Glijun. Izšla je tudi v prvi številki občasnega krajevnega zbornika Soški razgovori, ki jo je v imenu Zgodovinske sekcije KD Golobar uredil naš slavjenec.

Po prihodu v Oddelek za geografijo Filozofske fakultete se je Kunaverjevo delovanje osredotočilo na geografsko didaktiko, katere predavanje (1992–1993) je prevzel skupno z drugimi predmeti. Predaval je še geomorfologijo, občasno tudi metodologijo geomorfologije, nadalje klimatogeografijo (1992–1994), geografijo krasa (1993–1998), na Fakulteti za družbene vede je predaval vojaško zemljepisje (1993–1997), po letu 1993 je vodil študijsko usmeritev krasa. Med letoma 1992 in 1994 je bil predstojnik Oddelka za geografijo, med letoma 1991 in 1994 predsednik Nacionalnega komiteja za geografijo ZGDS.

Tolikšne in tako različne zadolžitve gotovo odtegujejo vsakega raziskovalca od večjih in daljših objav. Kljub temu je Kunaver nadaljeval s sodelovanjem pri učbenikih, v pogosto ponatisnjenem Učbeniku Obča geografija za 1. letnik srednjih šol je snov iz geomorfologije tako podrobna, kot jo srečamo v univerzitetnih učbenikih. Je soavtor publikacije Geografija za srednje šole (DZS) in njenega delovnega zvezka za družboslovje. Pri prizadevanjih za status geografije v osnovni in srednji šoli in pri vodenju ekskurzij po tujini je našel precej zanimive snovi, ki jo je objavil večidel v reviji Geografija v šoli. To je osnoval in uredil prve tri številke. V teh člankih geomorfološko in turistično prikazuje za Slovence eksotične geomorfološke zanimivosti iz aridne klime, ki so Slovencem večidel neznane. S te plati je prikazal naravne parke in naravne znamenitosti v zgornjem toku rek Kolorado, Green River in San Juan (Geografski obzornik 2002, 49-3, stran 11). V reviji Geografija v šoli (1, 1998, 29–36) je pokazal na široko tematično erozije prsti v severnoameriški nižinah (= *Great Plains*), kar je tudi predmet slovenske geografije v šoli. Za marsikoga je bil presenetljiv Kunaverjev opis 300 km dolgega in 20–30 km širokega Renskega tektonskega jarka, udorine med Baslom in Mainzem, ki se po dolgih milijonih let nastajanja še zdaj ugreza 1–2 mm letno in je potresno območje, a se kljub temu (ali prav zato?) po Renu letno prevaža

265 milijonov tovara in biva v njem petina nemškega prebivalstva. Pomeni v marsikaterem pogledu os zahodnega dela Evrope.

Kot uveljavljen univerzitetni učitelj in geografski didaktik je po prihodu na Filozofsko fakulteto prevzemal vidno ali najvidnejšo mesto v skupini, ki je zastopala geografijo v šolah pred državnimi organi in se borila za njen napredek. Bil je predsednik republiške Predmetne kurikularne komisije za geografijo (1996–1998) in predsednik republiške maturitetne komisije za geografijo. Organiziral ali soorganiziral je zdaj že uveljavljene Ilesičeve dneve.

Med drugimi je slavljenca nagradila Zveza geografskih društev z Ilesičevim priznanjem, v letu 2003 pa mu je bila dodeljeno častno članstvo društva učiteljev geografije v Sloveniji. Še vedno vodi ekskurzije učiteljev geografije po Sloveniji in zamejstvu.

Odkar imamo internet, nam o geografih za okroglo obletnico ni treba več navajati vseh objav. To velja tudi za našega slavljenca, katerega objave v COBISS-u dosegajo vsega priznanja vredno število. Čeprav je naš slavljenc od leta 1999 upokojen, bo to število gotovo še naraslo. Želimo mu zdravja in veselja pri delu za šolsko geografijo in našo geografijo nasploh.

Ivan Gams

Obiskal nas je Terrence B. Adamson iz National Geographic Society

Ljubljana, 24. 6. 2003

Na začetku poletja je Slovenijo obiskal Terrence B. Adamson, izvršni podpredsenik in glavni tajnik *National Geographic Society*, največje neprofitne organizacije in najbolj poznanega geografskega društva na svetu, ki izdaja številne geografsko obarvane revije, med katerimi je najbolj poznana *National Geographic Magazine*. Povod za njegov obisk je bila izdaja oglednega, predhodnega oziroma promocijskega izvoda nove poljudnoznanstvene revije *National Geographic junior* v slovenskem jeziku.

Terrence B. Adamson je po izobrazbi pravnik. V svoji državi in več mednarodnih organizacijah opravlja številne pomembne naloge; med katerimi je na primer tudi pravno svetovanje in zastopanje dveh bivših ameriških predsednikov. Izrazil je željo po tesnejšem sodelovanju med *National Geographic Society* in slovenskimi geografi. Srečala sva se 24. junija ob slovesni večerji uredniškega sveta revije *National Geographic junior*.

Na kratko sem mu predstavil delo slovenskih geografov, slovenske geografske publikacije in nekaj temeljnih geografskih knjig o Sloveniji. Zanimalo ga je predvsem preučevanje slovenskih ledenikov, najbolj pa je bil presenečen nad Nacionalnim atlasom Slovenije in kakovostjo zemljevidov v njem. Zanimale so ga možnosti, da bi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU za *National Geographic* pripravil zemljevid Slovenije ter da bi prevedel in priredil njihova zemljevida Evrope in Sveta. Govorila sva tudi o smiselnosti objave članka o Sloveniji v *National Geographic Magazine*, ki bi ga pripravil slovenski avtor in bi ga dopolnili zemljevidi in fotografije slovenskih avtorjev.

Zanimivo je, da se je Američan zelo dobro pripravil na pogovor. S seboj je imel zgoščenko, na kateri so bili zapisani vsi članki iz *National Geographic Magazine*, v katerih je v kakršnikoli povezavi omenjena Slovenija. Prebral jih je na letalu na poti v Slovenijo.

Pogovarjala sva se tudi o promociji geografije in znanosti na sploh, trženju in popularizaciji geografskih raziskav, pomenu slovenskih prevodov oddaj na njihovi televiziji *National Geographic Channel* ter o prihodnjih načrtih, ki jih ima *National Geographic Society* na raziskovalnem in izobraževalnem področju.

Upam, da se bo v okviru teh načrtov uresničilo tudi sodelovanje med slovenskimi geografi in *National Geographic Society*.

Drago Perko